

Jezus is Koning Johannes 18.33-37

Rev Dr Jos M. Strengholt
Arnhem-Nijmegen 2021

Onze Heere Jezus Christus is Koning. Dat vieren wij op deze laatste zondag van het kerkelijk jaar. Volgende week is wat wij Advent I noemen, de eerste zondag van het nieuwe jaar.

De kalender van de kerk is niet hetzelfde als de kalender van de wereld. Net zoals onze agenda geen kopie is van de agenda van de mensen om ons heen.

En Jezus is Koning, maar niet zoals wij ons koningschap voorstellen. Zijn Koninkrijk is niet zoals een koninkrijk van deze wereld.

Jezus en Koning Willem-Alexander hebben niet zo heel veel met elkaar gemeen.

Om te overwegen wat het koningschap van Jezus voor ons betekent, kijken we naar die merkwaardige dialoog tussen Jezus en Pontius Pilatus.

1. Koning van de Joden?

De Romeinse gouverneur Pilatus kwam uit de provincie Pontus in Klein-Azië. Hij vraagt Jezus. ‘Bent U de Koning van de Joden?’

Welke taal zouden zij samen hebben gesproken? Waren er misschien vertalers aanwezig?

Als Romeinse bestuurder uit Pontus moet Pilatus Grieks hebben gesproken, mogelijk zelfs als moedertaal. Het is zeer onwaarschijnlijk dat hij Aramees sprak, de plaatselijke taal in Jeruzalem.

Waarschijnlijk sprak Jezus ook Grieks, een zeer gebruikelijke taal in Israël in die dagen. Daarom neem ik aan dat Grieks de taal van hun gesprek was.

De Joodse aanklagers van Jezus bleven buiten het paleis van de Romeinse gouverneur. Zij weigerden onrein te worden door in aanraking te komen met de heidense bestuurder van hun land.

Wat een moraal hadden die Joodse leiders. Wat een verdraaid beeld van God. Jezus doden was God een dienst bewijzen, maar het huis van Pilatus binnengaan was voor God onaanvaardbaar, zo was hun gedachte.

De leiders van Jeruzalem wilden Jezus laten doden. De Romeinse bezetters lieten hun in het algemeen toe hun eigen rechtspraak te regelen, maar wanneer het om de doodstraf ging, was dat uitsluitend het recht van de Romeinse gouverneur.

Jezus werd er valselijk van beschuldigd oproerig te zijn, een van de dingen die de Romeinen haatten. Zij hadden veel te maken met opstandelingen en hun manier om daarmee om te gaan was eenvoudig. Dood hen zo gruwelijk mogelijk. Er was genoeg hout beschikbaar voor vele kruisen.

We weten werkelijk niet of Pilatus het serieus meende toen hij Jezus vroeg of Hij de Koning van Israël was. Misschien dreef hij eenvoudig de spot met Hem. Of misschien hoopte hij enig inzicht te krijgen in de gedachten van deze man die ervan beschuldigd werd een opstandeling te zijn.

Het was in ieder geval een interessante gebeurtenis in zijn verder voorspelbare werk om deze plaats te besturen.

Wat Pilatus ook bewogen mag hebben, zijn vraag was problematisch. In het moderne recht zijn mensen die voor de rechter staan niet verplicht vragen te beantwoorden die hen zelf kunnen belasten.

Niet dat Pilatus zich om dat beginsel bekommerde.

En hoe kon Jezus antwoorden? Als Hij zou zeggen. 'Ja, Ik ben de Koning', zou Hij Zichzelf belasten, maar dan op grond van een volkomen verkeerd begrip van wat voor Koning Hij beweerde te zijn.

En als Hij zou zeggen. 'Nee, dat ben Ik niet', zou Hij niet de volledige waarheid spreken. Want Hij is zeker de Koning. Niet alleen van Israël of van de kerk, maar van de hele schepping. Hij heeft alle dingen gemaakt. Hij heeft alle macht in de hemel en op de aarde. Hij zal de wereld oordelen.

Daarom antwoordt Jezus met een eigen vraag. 'Zegt u dit uit uzelf of hebben anderen het u over Mij gezegd?'

Het lijkt erop dat Pilatus iedere betrokkenheid bij de zaak wil vermijden. Hij was een praktisch man. 'Ik ben geen Jood, dit is uw eigen zaak. En uw eigen leiders hebben U van verraad beschuldigd, dus U moet wel iets verkeerd hebben gedaan waardoor zij zo kwaad op U zijn.'

De politieke spelletjes van de Joodse leiders en Pilatus waren een vuil spel. Pilatus had deze leiders nodig om het onrustige kleine gebied van Judea en Jeruzalem te besturen. En de Joodse leiders moesten Pilatus tevreden houden om hun eigen machtspositie te behouden.

Het was een vuil machtsevenwicht. Het had niets te maken met rechtvaardigheid, integriteit of waarheid, maar zij waren verwickeld in een dans om de macht en hielden elkaar bij de keel.

Toen Pilatus die religieuze leiders van Jeruzalem vroeg wat Jezus verkeerd had gedaan, gaven zij nauwelijks antwoord. 'Als Deze geen misdadiger was, zouden wij Hem niet aan u overgeleverd hebben.'

De strekking van deze vraag was. 'U kunt maar beter doen wat wij vragen, anders komt u in de problemen.'

2. Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld

Opnieuw vraagt Pilatus aan Jezus. 'Wat hebt U gedaan? Bent U werkelijk een opstandeling?'

Jezus weigert het woord 'Koning' voor Zichzelf te gebruiken, maar Hij spreekt wel over Zijn Koninkrijk. Hij benadrukt echter dat dit geen koninkrijk van deze wereld is en dat het ook niet uit deze wereld afkomstig is.

Het is niet van deze wereld. Het is volkomen anders dan andere koninkrijken. En het is niet uit deze wereld. De oorsprong ervan ligt elders.

En Jezus ontkent ronduit dat Hij een oproerige daad heeft gepleegd. Als Hij zou beweren een aardse koning te zijn, zouden Zijn volgelingen gewelddadig hebben gevochten tegen de Joodse leiders toen zij Hem kwamen arresteren. Toen Petrus Jezus probeerde te verdedigen, werd hij daarvoor terechtgesteld.

Als christenen zijn wij er langzaam in geweest dit te begrijpen. Wij dienen God niet met de methoden van onze wereld. Wij dienen God niet door te vechten, door politieke machtsspelletjes te spelen of door middelen te gebruiken waarmee regeringen hun doelen proberen te bereiken. Het idee dat wij landen veroveren met het kruis op onze schilden en helmen, brengt onze Heere tot schande, want Hij is niet zo'n Koning.

Dit betekent niet dat oorlog soms niet gerechtvaardigd kan zijn. Het betekent ook niet dat politieke machtsspelletjes soms niet nodig zijn.

Maar wij moeten er zeer voorzichtig mee zijn dat niet gelijk te stellen aan het Koninkrijk van Jezus en de wil van God. Wij kunnen er niet aan ontkomen te werken en te leven in onze verdorven wereld, die zo anders is dan het Koninkrijk van onze Heere Jezus Christus.

Als mensen die deelnemen aan het eeuwige Koninkrijk van Jezus, worden wij door God geroepen om deel te nemen aan het leven in het koninkrijk van deze wereld, om alle mensen liefde te betonen, onze wereld te ontwikkelen en te doen wat wij kunnen om onze wereld beter te maken. Maar vaak is het één stap vooruit en twee stappen achteruit.

Als burgers van het Koninkrijk van God hebben wij invloed op de wereld waarin wij leven en hopelijk zijn wij goede vertegenwoordigers van onze Heere en Koning.

Maar onze beste bedoelingen, de dingen die wij doen en wat wij bereiken, hebben nooit de volmaaktheid van Gods Koninkrijk. Alles wat wij doen en bereiken is altijd een mengeling van goed en kwaad. En wij moeten ervoor oppassen dat wij de Naam van God niet ijdel gebruiken voor onze ondernemingen.

Uw ernstige daden van liefde zijn zeker een teken van het Koninkrijk van God, maar wij kennen ons eigen hart. Zelfs onze beste bedoelingen zijn slechts zelden vrij van zelfzuchtige motieven.

De tarwe en het onkruid groeien door elkaar heen en het is vaak moeilijk om het verschil te zien, zelfs voor onszelf.

Dit blijft voor ons moeilijk te begrijpen. We nemen zo gemakkelijk aan dat economische groei de wil van God is, dat onze strijd tegen terrorisme God een dienst bewijst, dat een machtige kerk gelijkstaat aan het Koninkrijk van God en dat de engelen zich verheugen wanneer een christelijke partij meer zetels in het parlement behaalt.

Als wij het moeilijk vinden het verschil te zien tussen het Koninkrijk van God en ons leven in deze wereld, kunnen wij Pontius Pilatus niet kwalijk nemen dat hij concludeerde. 'U bent dus toch een koning. U hebt een Koninkrijk.'

Opnieuw weigert Jezus ja of nee te zeggen. 'U zegt dat Ik een Koning ben.' Want Hij weet dat Pilatus het onderscheid niet zal begrijpen.

3. Zijn Koninkrijk is van boven

En zo gaat Jezus verder. 'Hiervoor ben Ik geboren en hiervoor ben Ik in de wereld gekomen, om voor de waarheid te getuigen. Iedereen die uit de waarheid is, geeft aan Mijn stem gehoor.'

Zijn Koninkrijk is niet van deze wereld. En Hij is in de wereld gekomen. Tweemaal benadrukt Jezus Zijn hemelse oorsprong. Hij is gekomen uit de wereld van God.

En Hij is gekomen om van de waarheid te getuigen.

Nu is waarheid, naar mijn overtuiging, niet de voornaamste drijfveer van politieke leiders. Daarom haalt Pilatus zijn schouders op. 'Wat is waarheid?' Waarheid houdt machthebbers niet aan de macht. Je kunt er je brood niet mee verdienen.

En in zekere zin kost het Jezus Zijn leven om de waarheid te spreken. De Joodse leiders waren er niet in geïnteresseerd dat Hij sprak, omdat Hij hun positie als leiders van Israël ondermijnde.

Jezus kwam van God. Hij was Gods ultieme Woordvoerder, de zelfopenbaring van God. En dat botst, zoals te verwachten was, met de gevestigde belangen van zowel het paleis als de tempel.

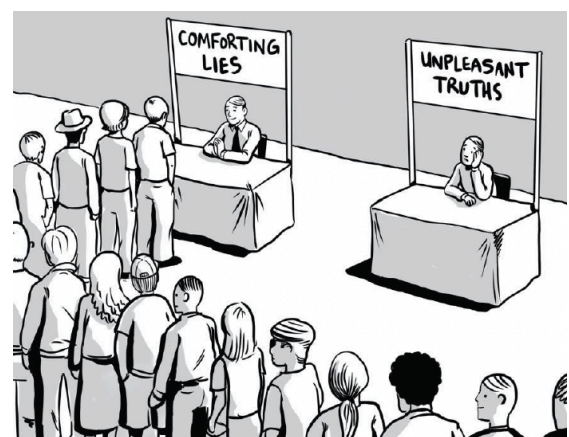
En hier zullen het Koninkrijk van God en de Koning altijd botsen met de wereld waarin wij leven. Waarheid onthult de leugen. Licht onthult de duisternis. Liefde legt de wortels van onze haat bloot.

Wij kunnen dat niet verdragen. Wij verlangen allemaal naar liefde, vrede en vreugde, maar dan wel graag op onze eigen voorwaarden. De liefde, vrede en vreugde van God echter, die zuivere zelfopenbaring van God, is altijd pijnlijk. Zij doet ons altijd pijn.

Onze Koning, Jezus Christus, schudt ons tot in onze diepste kern. Het is zeer vroom om te zeggen dat wij Hem liefhebben en verlangen dat Hij dicht bij ons is. Maar doen wij dat werkelijk?

Jezus Christus ontmoeten is het moeilijkste wat er is, omdat Hij ons steeds confronteert met wie wij zijn.

Nu mogen wij God danken dat Hij, wanneer Zijn licht onze duisternis onthult, altijd aanwezig is als de vergevende Heere. Zijn balsem van liefde en vergeving verzacht onze wonden. Maar de confrontatie blijft altijd bestaan.

‘Iedereen die uit de waarheid is, geeft aan Mijn stem gehoor’, zegt Jezus tegen Pilatus. Pilatus is duidelijk niet geïnteresseerd. Hij is niet uit de waarheid. Hij stelde zijn verstand en zijn hart niet open om de Koning als een werkelijkheid in zijn leven te ontvangen.

Conclusie

Wij die Hem in ons leven hebben ontvangen, hebben toegestaan dat de waarheid in ons schijnt. Misschien maar een glimp. Maar het is een begin.

En zodra wij deel zijn van Zijn Koninkrijk, omdat wij Zijn koninklijke heerschappij over ons erkennen, houdt deze confrontatie met de waarheid nooit op, omdat Hij nooit ver van ons is.

Deze confrontatie met de waarheid gaat in de eerste plaats niet over ons aan de kant van Jezus tegenover anderen. De confrontatie vindt allereerst in onszelf plaats. Zijn waarheid verlicht ons en laat ons zien wie wij zijn. Dat is pijnlijk.

Jezus Christus, onze Koning, is ons hoogste gezag. Maar omdat Hij zo anders is dan alle machten in deze wereld, omdat Hij zo anders is dan wij, zal er altijd grote wrijving zijn.

Wij leven ons christelijke leven op het grensvlak tussen het Koninkrijk van God en het koninkrijk van deze wereld. En leven op dat grensvlak doet pijn, omdat twee koninkrijken aan ons trekken en wij in dit leven nooit volledig tot het ene of het andere kunnen behoren.

Wij zijn pelgrims in een dor land. Wij verlangen ernaar ons hart en onze gedachten te vullen met de gezindheid van Christus, maar daardoor komen wij op ramkoers met onze moderne cultuur, die eveneens voortdurend onze volledige trouw opeist.

Vanuit het perspectief van de wereld zijn wij ondermijnende mensen.

Omdat wij de zijde kiezen van Jezus Christus.

Onze Koning.

+ In de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest. Amen.